

REDACTIA

Deak Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL

Pe un an ... 20 cor.
Pe jumătate an ... 10 «
Pe 1 lună ... 2 «N-rii de Duminică pe an 4
coroane.Pentru România și America
10 coroane.Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.ADMINISTRAȚIA
Deak Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.Manuscripte nu se
înapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

TRIBUNA

VISUL UNUI KOSSUTHIST.

(1) Cine n'a ascultat vre-odată muzica, atât de bine cunoscută sub numele de «Visul unui rezervist»? E un poem întreg acest cântec. Prin mintea unui vechiu rezervist trece ca o fulgerare toată viața lui de soldat. Iși amintește de plecarea lui dela căminul părintesc, de trufia tinerească cu care a intrat apoi în armată, de greutățile cu cari a trecut prin ploaia de gloanțe și zgomotul asurzitor al războiului și, la urmă de tot, întoarcerea la cămin.

Ca și acest rezervist din cântec, fostul deputat kossuthist are astăzi ocazia să mediteze asupra isprăvilor sale, dela plecarea din mijlocul alegătorilor săi până la întoarcerea la ocupațiile sale cetățenești de mai nainte.

Cât zgomot la alegere, ce cântece de triumf după neașteptata biruință a opoziției! Ce plecare plină de vise spre Budapesta. De-alungul și de-alatul păturei kossuthiste a fost o beție de veselie. Mișcarea asta a fost atât de generală, încât plebea de jos începea să murmure, pare că vremuri noue ar fi la orizont, nouă și grele în același timp, ca odinioară când întâiul Kossuth lansa cârmă țării.

S'au adunat apoi în cameră. Pe fața lor vedeai întipărită aceeași conștiință de cuceritori. Uniforme kossuthiste se ivise în număr mai mare; pintenul începuse să zurăie mai tare. Credeau că n'o să treacă nici două luni și țara întreagă va cânta după tactul acestui pinten național.

Au venit însă întâiele ciocniri. Mai întâi încăierarea între partide și ciocnirea cu propria neputință. Se părea că soarta le hărăzise prea mult noroc, mai mare decât să-l poată suportă. Aveau puterea și nu aveau ce face cu ea, căci chip nu găsiu să prezinte acea mult căutată soluțiune, în jurul căreia se învărtea toată criza. Neputința aceasta îi făcu dirji, răi, zgomotoși. Și visul lor începù să se întunece, căci izbândă deveni tot mai anevoioasă.

Tot mai mare crescù prăpastia între ei și Coroană. Drept, cumpătat, rezolut, M. Sa îi trată cu aceeași părintească bunăvoință de mai nainte. Li trată cu îngrijirea cu care intimpini pe oamenii cuprinși de o idee fixă, pe bolnavii prea plini de personalitatea lor. Și cu cât Suveranul se coborî mai jos spre ei, cu atât brațele lor se agitau mai tare, vociferările lor deveniau mai nepotolite și haosul în jurul lor mai mare.

Dar concertul strident ajunsese la apogeu. Și pe cum comandantul, într'o manevră din momentul încăierării celei mai înverșunate dă semnul retragerii, astfel Suveranul ridică mâna la timp pentru a face semnul disolvării. Și iată acum de unde au plecat, goi de putere, sterpi de visuri, ușurați de călduri.

Pare-că-l vedem pe bietul kossuthist în mijlocul celor de acasă, cum își reia vechiul «zăcicău» și vechea lulea de după ușe; cum povestește biraelor și nemoteniilor de isprăvile sale; în ce culori zugrăvește viața de noapte din frumoasa capitală.

Mărirea a trecut ca un vis; s'a dus dreptul de-a mai agita pumnul și a face gălăgie în numele națiunii. Toate s'au dus și n'a rămas nici măcar virtutea de a fi săvârșit un singur fapt spre binele țării.

Acuzațiuni sârbești împotriva Ungurilor. Organul sârbesc «Branik» din Neoplanta scrie un fulminant articol contra politicii maghiare urmată deta 1867 încoaci. Articolul zice într'altel: «Dacă maghiarii lamentează acum, că prin disolvarea camerei s'a creat o situație anormală, naționalitățile nemaghiare au cu mult mai mare drept a se plânge, că pentru dănsese dela 1867 încoaci există neîntrerupt situația aceasta anormală. Nu e doar anormal, când naționalitățile nemaghiare ale Ungariei, cu toate că alcătuiesc majoritatea locuitorilor țării, sunt reprezentate în parlament numai prin 11 deputați? Ce brutalități barbare s'au petrecut în cercurile electorale sârbești și ce vremuri am trăit în 1876. Miletici a fost, cu toată imunitatea sa de deputat, noaptea luat din pat și transportat în temnița din Budapesta și aceiași soarte au avut-o Dr. Svetoslav Kasapinovici, Kornel Iovanovici, Stefan Iancovici, Marco Axentjevici și mulți alți fruntași ai popoului sârb. din Bacica, Bănat și Slavonia. Așa am fost tratați în era constituțională maghiară! Față cu aceasta, provizorul după disolvarea Dietei din 1861, ni-a adus o serie întreagă de îmbunătățiri prețioase. Slovacii au căpătat «Malica» și mai multe gimnazii, românii, altele în Neoplanta și noi Sârbii gimnaziul din Neoplanta și limba sârbească la judecătoria și cărțile funduare».

La temniță! Pe când ziarele ungurești în lungi ieremiade, vreau să prezinte lumii, că în Ungaria reacționarismul casei domnitoare vrea să confişte libertățile și să reducă absolutismul, vin tocmai la vreme, do-

Impresii dela concertul Popovici.

În Europa sunt multe opere și începând cu «Scala» dela Milano, cu strălucita operă dela Paris, Viena, Roma și așa mai departe, pretutindeni au cântat și cântă mulți artiști mari. Consacrat mare ajunge însă — pentru lumca întreagă — numai artistul care a cântat ori creat un rol în monumentalul templu dela Beyreuth... Măcar că școala creată de Wagner a fost primită la început cu oare care neîncredere și ani mulți au trebuit până ce compozițiile genialului măestru au cucerit scena germană... Și mai mulți ani au trebuit până să cucerească scena franceză...

Unde nu se cântă însă azi opere de ale lui Wagner? Care artist distins nu aspiră la cinstea și celebritatea de a cânta la Beyreuth? Unde mai e în lumea întreagă emulația d'acolo și concurs așa de greu? Cine e admis să cânte înaintea comisiei instituită de Wagner, trebuie să aibă deja un nume bun câștigat la opera din vre-o capitală. Iar cui i-se dă rol să cânte la ciclul de reprezentații, a trecut o probă care singură e o glorie. Consacrarea, se înțelege, o face publicul, cel mai muzical din lumea întreagă.

Dintre Români unul singur a ajuns la înălțimea aceasta: Dumitru Popovici. El a creat roluri în marea operă a lui Wagner și d'atunci încoaci cu o pasiune sfântă caută să-i facă și pe Români a înțelege creațiunile celui mai genial compozitor al veacului trecut... Pe Richard Wagner i-au în-

teles însă cu greu chiar compatrioții săi, un popor cu veche cultură muzicală și cu aptitudini muzicale recunoscute. El înseamnă doar o eră nouă în arta muzicală. În operele lui muzica așa zicând e menită să întregească, să deie nuanță și colorit textului, ideilor și simțirilor ce au frământat mintea autorului, pe când nainte de Wagner preocuparea compozitorilor era simpla armonia... Melodia dulce, — iată ce se căuta, libretul, ideile, era lucru secundar.

Noi toți am crescut în lumea asta ușoară de melodie...

Când vine deci maestrul școlii noi în care recitativul, cuprinsul textului și însași dramatizarea acestui text e pus pe planul întâi, ne aflăm în fața unui lucru neobicinuit și pentru a fi satisfăcuți par'că așteptăm — aria, obicinuită ca numai ea să ne încălzească.

Iată de ce în concertele lui Dumitru Popovici cei profani, cei cu auzul satisfăcut de «La donna e mobile» se încălzesc mai greu de piesele wagneriene și în comparație cu ovațiunile ce i-se fac pentru vre-o doină, e puțină înțelegerea când artistul trebuie mai mult să marcheze, de cât să strige și să ne legene în melodii cari rar au a face cu priceperea, ci gâdăle numai urechile.

Încetul cu încetul școala asta face însă adepți și printre noi. Popovici e și rămâne întâiul Român care ne-a familiarizat cu ea, așa că la București a dat deja concert în care au dominat bucățile alese din Wagner și va da concert în

care să cânte compoziții numai de Wagner.

Nu numai atâta însă, ci grație chipului fericit cum știe să interpreteze pe Wagner, compozitorii români de valoare s'au inspirat și au pus pe note poezii cum e «Mama» (de Carmen Sylva) și altele în care dominează recitativul și trebuie a se scoate în relief cuprinsul, partea dramatică a lucrurilor... Se cultivă astfel și în muzică, și între artiști și în public înțelesul lucrurilor, se aduce închinare lui Wagner, care conzideră muzica nu ca țintă, ci mijloc pentru exprimarea unor anumite gândiri și sentimente.

Nu știu dacă la noi va prinde școala asta într'atâta, în cât să fie cu puțință un concert curat wagnerian. Nici nu știu, când vom avea plăcerea să-l mai auzim pe marele nostru artist. Dela concertul de Joi seara este de reținut însă faptul, că publicului i-au plăcut nu numai doinele, dar l'a aplaudat cu frenesie și în piesele, în cari recitativul alternează des cu melodia, și nu melodii lirice, dar în cari preponderează elementul zguđitor, dramatic.

Prologul din «Bajazzo» de Leoncavallo, «Grenadirii» de Schumann și aria nebunului din «Africana» ni le-a cântat cu verva, pe care am remarcat-o înainte cu vre-o patrusprezece ani, când l'am auzit întâia oră... Și dacă fusese atunci în cea mai frumoasă vârstă, când elanul îi-l dă tinerețea, nu e mai puțin adevărat, că de atunci încoaci a cucerit două lumi: nouă și veche, că de atunci încoaci numele lui s'a făcut celebru

MARE MAGAZIN

de articole de sticle de porțelan și vase de culină.

Cele mai moderate și de folos lucruri.

S'A DESCHIS

Arad, Piața Andrássy Nr. 16. (fost casa lui Gebhart).

Se vinde cu prețurile cele mai reduse rare.

Rog P. T. public binevoiască a se convinge personal;

cercetarea magazinului nu obligă pe nimeni la cumpă-

rare.

Szabó Albert

furnisor al curții cesare-gești.

Telefon pentru oraș și comit. Nr. 429. 429 Nr.

vezile cele mai clasice, despre cel mai frivol joc ce se face în țara aceasta cu cuvintele «constituție», «libertăți». Vorbească despre aceasta constituție și despre libertățile ungurești datele unei singure zi, ca să se facă de rușine așa numita «constituție», pusă alături chiar de cel mai negru absolutism din Rusia. Iată ce avem de înregistrat pe ziua de azi:

Șeasă luni temniță și 500 cor. amendă. Ieri s'a desbătut înaintea Curții cu jurați din Oradea procesul intentat «Tribunei» pentru articolul «Din valorile politice». Acuzatul, domnul Avram Indreica, a fost osândit la 6 luni temniță și 500 cor. amendă.

Bravo ție, libertate de presă!

Ce pălesc celelalte foi românești, cititorii vor afla în altă parte a ziarului nostru.

GRIZA.

Budapesta, 25 Febr.

Adunarea de înfrățire croată-maghiară.

Ea a fost amânată definitiv după o scrisoare a lui Kossuth adresată președintelui partidelor croate opoziționale Cingria.

Contele Károlyi István a declarat, că va plăti timp de un an lefurile funcționarilor comitatului Sătmar. În fond aceasta donațiune nu-i decât un împrumut fără dobândă. Căci după restabilirea constituției, ea va fi sigur întoarsă contelui Károlyi.

Ce zice străinătatea?

Intrebarea aceasta neliniștește totdeauna pe șonist. Este ceva în ea din psihologia parvenitului care, în momentul de față, este criticat aceluia în rândul cărora l'a ridicat întâmplarea. El pândeste cu frică efectul ce-l produce vorba, fiecare pas al său asupra lor. De unde aceasta preocupare pentru părerea și cuvântul altuia?

Ea se esplică lezne. Parvenitul nostru nu atinse acel grad de siguranță și maturitate naturală cari îl fac cu adevărat vrednic de societatea în care l'a urcat cu atâta ușurință ascensiunea socială. Cultura, semnul adevăratei aristocrații, se dobândește la individ ca și la popoare, în societate ca și în istorie printr'o muncă îndelungată, o educațiune continuă și îngrijită.

În Europa și America, iar puterii vocii și timbrului ei neîntrecut a adăugat toate învățăturile unei școli cum dintre Români numai el a făcut.

Mare mulțumire sufletească ni-a procurat și mult ne-a onorat dl Popovici, când numai din dragoste pentru cultura română și pentru a purta printre noi steagul noii școli musicale a obosit până la Arad.

Tinerii, în deosebi primul aranjator Dr. C. Iancu, pot fi mândri, că li-s'a dat prilej să ne procure un concert, în care am sărbătorit și mica Lili Ardeleanu, această copilă minune, fără îndoială, că în chipul cel mai gingaș exprimă dragostea noastră a tuturor, când i-a oferit artistului mare buchetul de flori... A fost o atât de emoționantă scenă: aplaudam toți, drăgălașa copilă îl întâmpină cu flori, iar el, marele artist îi sărută mâna și fruntea... Vedeam intrupate arta, nevinovăția și grația. Iar dintr'o loge ploaie de flori.

Leandru.

H A Z.

Intre două fete. Sunt invitate la o casă, sunt mai mulți tineri, între cari unul foarte frumuseț, dar foarte liniștit.

— Ce fel de om Cornel ăsta? Il cunoști tu mai bine? — întrebă o fată pe prietina sa. E om plăcut în societate?

— E ușor de-a-l cunoaște. Unde vezi doi tineri povestind, printre cari unul tot zice, celalalt tot tace și se plictisește (se urește ascultând) apoi celalalt e — Cornel.

Din acest vag sentiment de nesiguranță pornește și interesul cel exagerat al șovinistilor pentru tot ce se zice și scrie în străinătate despre ei. Cu un aer de satisfacțiune ei reproduc manifestațiunile de simpatie ale străinătății și cu multă și retenie trec toate cuvintele de muștrare dreaptă sub tăcere, ascunzându-le dinaintea cititorilor lor. Este și aici logică parvenitului incult:

Care mă laudă mă iubește, cine mă vorbește de rău, mă urește. Altă alternativă el nu cunoaște. În mintea acestui om preocupat vecinic de propria sa persoană, judecata obiectivă pornită, din bunăvoință, nu intră. Astfel «Pesti Hirnap» de astăzi, într'un lung articol de fond se plânge că simpatiile străinătății sunt mai mult pe partea Coroanei decât pe a coaliției. Aceiaș notă de plângere răsună din coloanele lui «Magyarország». De unde aceste unanime tânguirii?

De bună samă a contribuit un lung articol de fond al lui «Frankfurter Zeitung», marele ziar din orașul bogat și comercial de lângă Main. Într'a-devăr, acest articol lung este de-o veracitate crudă pentru șovinisti. El arată că punctum saliens al întregii crize este sufragiul universal și schimbarea radicală pe care o stârni în Ungaria realizarea lui.

«Frankfurter Zeitung» despre criză.

Care-i cauza că țara și mai ales capitala au rămas atât de imposibile față cu disolvarea camerei și suspendarea constituționalismului? Astfel se întreabă corespondentul din loc al lui «F. Z.». «Poporul unguresc nu are dreptul de a alege deputați, este răspunsul simplu și hotărât. În așa zisa reprezentațiune a poporului («Volksvertretung») domni sunt cu totul între ei. Patriotismul de rasă (Stammes patriotismus; sublinierile și ghilemelele sunt ale autorului) erau o presupunere firească a existenței acestui parlament — casino. Poporul însă atât cel maghiar, cât și cel nemaghiar, se desvătase de a mai aștepta ceva pentru satisfacerea propriilor sale trebuinți. De odată însă vrajba izbucni în casino». Pe tonul acesta autorul povestește mai departe originea crizei.

«Poporul unguresc pregătește un nou compromis, dar nu cu o clasă privilegiată, ci cu toată poporația Ungariei. Și aici ungurii nu mai formează jumătatea ca în monarchia întregă, în care ei stăpâneau grație disciplinei lor politice, ci numai a șaptea parte a poporației întregi. În beția sentimentului național triflăcărât, Ungurii nu s'au gândit la faptul acesta și nici acum nu-l pot înțelege. Ei se măgulesc cu nădejdea că vor putea împedeca apelul către poporația întregă». Regret că din lipsă de loc nu pot să reproduc acest articol atât de interesant, atât de bine scris. Mai amintesc numai că corespondentul povestește un dialog ce a avut cu Tisza și Hieronymi asupra sufragiului universal. Amândoi sunt adversarii acestei reforme.

— Dar dacă ea va fi în cele din urmă impusă cu forța?

— Atunci, exclamă Hieronymi, cu toții devenim revoluționari!

Iar Tisza se spriginește pe exemplul Angliei (iarăși analogia engleză!) unde tocmai atunci s'a realizat cele mai multe reforme sociale când alegătorii formau 6% din populație.

— Atunci cum se face că Ungaria sub actualul regim a rămas atât de în urmă în legiuirea socială?

Aici Tisza a fost înfundat și nu a știut să răspundă. Să mai amintim că toate aceste întrebări au fost puse de corespondentul unei mari foi a capitaliștilor.

Adunările.

Budapesta 26 Febr.

Adunările de popor de ieri pentru dările de seamă ale deputaților au fost oprite, dar în locul lor guvernul a permis ca ele să se țină în localurile cluburilor, ale societăților, în casinuri etc.

Publicul lor astfel a fost în mod natural restrâns la un cerc mai mic. Fără a comite vre-o jignire prea grea a libertății cuvântului, guvernul astfel a știut să stăvilească în mod prudent mișcarea agitatorică a coaliției.

Agitație nu s'a putut împărtăși masselor mari ale poporului, ea s'a restrâns la cercuri mai mici. Totuși ici-colea unii deputați au știut să ocolească măsurile guvernului. Ei nu au ținut discursurile lor în centrele electorale, unde erau păziți de miliție, dar au cutreerat celelalte localități, dând aici frâu liber durerii lor patriotice și savurând fio-

rul aplauzelor. Dintre dările de seamă mai remarcabile, amintesc pe a lui Németh, fostul sol al unui colegiu electoral din Buda, ales în contra ministrului de instrucție Lukács și pe a lui Wlasics la Pécs.

Cât despre rest, ele nu prezintă nimic nou și interesant nici ca gândire politică, nici ca enunțări pentru viitor.

Perspective în viitor.

Se discută dacă guvernul va orânduie alegerile cele noi în termenul cerut de lege de 3 luni.

Din partidul progresist al guvernului se anunță, că alegerile să vor face în termenul legal. În caz de rezultat nefavorabil, noul parlament va fi dizolvat din nou și procedeu acesta să va repetă până când rezultatul va fi favorabil, eșind o majoritate anti-coaliționistă.

Se anunță însă, că în curând Fejérváry va părăsi portofoliul finanțelor, iar locul lui îl va lua Aurel Münnich. Alte schimbări și remanieri să vor face în cabinet. O înăsprire a măsurilor guvernului se așteaptă. Ea motivează mai ales și călătorie lui Fejérváry la Viena.

Confiscări.

Șapte ziare au fost eri confiscate. Intre ele se găsește chiar și ziarul lui Tisza «Az Ujság», alături de «Budapest» ziarul lui Kossuth. Se mai afirmă, că mâine, Marți, guvernul va opri și colportagiul, adică vânzarea pe stradă a ziarelor. Pentru multe foi de ale coaliției aceasta ar fi un adevărat dezastru.

Alte știri.

Fejérváry a plecat azi după prânz din nou la Viena. Însoțit de secretarul, baron Skeriecz, el va lua parte la negocierile asupra convențiilor comerciale cu străinătatea. Mâine el va fi primit în audiență de M. Sa.

Comisarul regesc pentru Solnoc-Dobâca Al. Papp, a sosit la Dej și a fost primit fără zgomot și fără manifestații.

Numirea comisarilor regești.

Ea a fost însoțită de o adresă a M. Sale către congregațiunea comitatului Pesta. Adresa aceasta este ținută în tonul cel mai aspru. M. Sa mustră congregațiunea «care a trecut peste limitele date de constituție». Ea împrăștie, zice M. Sa, sămânța lipsei de respect pentru lege și se pune în opoziție cu menirea serioasă și nobilă a municipiului și cu supunerea datorită persoanei noastre regești. Această dojană aspră și dreaptă va trebui să facă efectul asupra «patrioților» cuprinși de beția șovinismului și renitenței. Ea este un cuvânt serios și părintesc venit dela tron și ar trebui să trezească odată pe toți Ungurii.

Budget — pe 1906.

Ministrul de finanțe a dat eri publicității proiectul de Budget pe 1906. Deastădată nici nu l'a mai adresat dietei, ci deadreptul marelui public al țării, spunând, că proiectul acesta a fost aprobat în consiliul ministerial ținut la 5 crt., care a dat îndemnizare ministrilor de uză de mijloacele prevăzute în cadrele diferitelor resoarte.

Se publică apoi în cifre următoarele:

Cheltueli ordinare: 1,057.653.748 cor. adică cu 10,212.125 cor. mai puțin ca în budgetul pro 1905.

Cheltuelile extraordinare se împart în două grupe.

Cheltueli transitoare 84,406.051 cor. adică cu 3,951.047 cor. mai puțin ca în budgetul din 1905.

Cheltueli de investiții: 82,406.051 cor. adică cu 3,951.047 cor. mai puțin ca în budgetul din 1905.

Totalul cheltuelilor: 1,225.813.761 cor. adică cu 12,067.677 mai puțin ca în anul trecut.

Pentru sufragiul universal.

Eri kossuthiști din Arad au ținut un sfat în cerc mai restrâns. După ce au ascultat cum primarul orașului a fost în cetate să se înțeleagă cu mai marșele d'acolo, generalul Domansky, ca acesta să-i lase pe kossuthiști a ține adunare cum vor ei, el, primarul Institoris ia răspundere pentru toate, dar mai marele cetății n'a vrut, — Benedek Árpád, redactor la «Arad és Vidéke» a propus iar ceilalți au primit ca d'aci încolo partidul kossuthist să lupte pentru sufragiul universal.

Prea bine. Decât nu spun domnia lor un lucru: cum înțeleg să fie sufragiul universal? Să i-se dea drept de vot numai celui ce știe scrie și citi *ungurește*, cum vrea Bánffy, ori cum zice Kristóffy, care în proiectul său de lege prevede drept de vot pentru cei ce într-o limbă oare-care știu să scrie și să citească...

Nu de altceva, dar dăm cu socoteala că partidul kossuthist din Arad vrea sufragiul universal numai fiindcă știe că mai curând ori mai târziu vor fi alegeri și banii fiind cheltuiți în anul trecut, le trebuie acum cel puțin o făgăduială pe care s'o facă alegătorilor.

Li prevestim însă, că printre români zadarnic vor umbla cu asemeni făgădueli. Noi toți știm, că dacă domni kossuthiști ar fi vrut să dea poporului drepturi, n'aveau de cât s-o facă: erau doar stăpâni pe Dietă. Ei însă n'au vrut să dea poporului drepturi, pentru-că asta nu-i pe placul magnaților Apponyi, Andrassy, Zichy și așa mai departe, ci ar fi vrut să ciuntească și din drepturile M. Sale!

De altminteri orice ar vrea kossuthiști din Arad, nu ei hotărăsc, ci sfatul lor din Budapesta. Acolo însă nu Barabás hotărăște și magnații cei mulți.

În Dietă, de un an de zile, de ce nu și-au ridicat kossuthiști glasul pentru a cere sufragiul universal, ci dintr-o dată, când l'au cerut deputații români se sculară ca o furtună împotriva lor!

Procuror de noapte, cenzura și urcarea cautiunii!..

Din Budapesta primim, știrea că ordinațiunea ministrului de interne, în chestiunea *opririi colportagiului de ziare* pe strade, a apărut deja.

În motivele ordinațiunii se zice:

Produsele de presă și îndeosebi zările colportate pe la case, de ani de zile deja, prin *intortochierea* evenimentelor și a faptelor, precum și prin publicarea de neadevăruri nu numai seduc opinia publică, ci prin atârțarea sistematică împotriva guvernului, autorităților publice și a ordinii legale, expun la turburări grave ordinea de stat, precum și pacea și ordinea publică.

Suntem cu mult mai mari prieteni ai libertății de presă, decât să ne putem bucura de represalii d'aceste chiar când ele s'aplică împotriva adversarilor noștri, și chiar dând *desăvârșită dreptate* motivelor ucazului ministerial, care lovește într-o presă ce nu s'a hrănit decât din vecinice minciuni și întortocheri de fapte și de adevăruri.

Se mai anunță din Budapesta, că procuratura și-a instalat un adevărat birou la gara din Budapesta, pentru a putea din vreme ezecuta opreliștea ziarelor, împotriva cărora se dă ordin de confiscare. Unele ziare pretind chiar a ști, că se va introduce *cenzura prealabilă*, care se va ezecută așa fel că procurorul de noapte va *ceți în co-*

rectură ziarele și numai publicații admise de dânsul vor putea vedea lumina zilei.

Se mai vestește apoi, că guvernul e hotărât să *urce la dublu cautiunea ziarului*.

Dacă nici aceasta nu va opri tonul resvrătit al ziarelor, se va detrage debitul postului pentru zările cari vor merita aceasta.

Barabás la rând!..

Foile unguerești din Arad strigă ca din gura șarpelui. Barabás Béla, deputatul Aradului, nici azi nu-și poate ține darea de seamă înaintea alegătorilor săi, după ce fusese oprit și Duminecă. Cei din fruntea orașului — primarul Institoris și căpitanul Sarlott — au dat adică voie să se țină adunarea. Auzind însă despre aceasta comandantul oștirii din cetate, a făcut cunoscut celor dela oraș, că potrivit poruncii primite dela minister, pe toată vremea cât va ține adunarea în sala dela «Ipartestület», va orându să fie oștire în apropiere. Căpitanul orașului nu a voit să primească asta. Atunci comandantul a zis, că se învoiește ca oștirea să nu fie în apropiere, dar va trimite un căpitan care să fie la un loc cu oamenii dela poliție și care dacă va vedea, că este vre-o neorânduială, va chema grabnic oștirea care va sta gata în cetate.

Decât să primească asta, kossuthiști au hotărât, că mai bine să nu țină adunare, și astfel foile de azi vestesc că au și amânat-o.

Fruntașilor kossuthiști li-e teamă anume că se va face vre-o încercare și nu vor să ia asupra lor răspunderea dacă ostașii vor împușca ori împunge cu baioneta.

Ciudad! Dar noi așa știm, că soldații M. Sale nu caută gâlceavă nimărui, oficerii cari îi comandă sunt bărbați cari știu legile și le cinstesc: așa, din senin, nu comandă nici foc nici ca soldații să împungă cu baioneta.

Prin urmare alta trebuie să fie teama frunțașilor kossuthiști: li-e teamă, că la adunare vin demetici de cei cari nu-și dau seama ce fac și aceștia vor pricinui primejdie!

Cine i-a obicinuit ori mai bine: cine i-a crescut pe acești cetățeni?

Cine i-a obicinuit să creadă, că lor li-e îngăduit tot?

Frunțași!

Iată însă, că acum însăși acești frunțași sunt staviliți în pornirile lor, nu mai pot face ce vor...

Și să-și aducă însă dl Barabás aminte de ceea ce am pățit noi Români *într'una* dela 1868 până acum! Pentru noi lege a fost bunul plac al slujbașilor dela sate și orașe și ministrii au făcut ce au voit cu noi, fără să se fi găsit vre un frunțaș ungar, care să-și ridice glasul când se călcă legea *pe socoteala noastră*. Dimpotrivă: lăudau toți pe ministrul, care lovea în noi și dreptul de adunare nu s'a întărit în lege numai ca să nu ne putem folosi și noi, de el.

Acum însă li-a venit rândul și frunțașilor unguri. Fie-le asta învăț, ca în viitor să lupte pentru *dreptate și libertate pe sama tuturor neamurilor din țară*.

UNGURII ȘI BALCANII.

La Belgrad s'au găsit câțiva scriitori pe la foi de a doua și a treia mână, cari să arate dragostea lor pentru lupta dusă sub steagul kossuthist. Atâta le-a fost însă destul celor din «Ihnita ceată» pentru a trâmbița în țară, că popoarele din Balcani: Sârbii Croații și Bulgarii țin cu ei.

Am citit și noi de altfel chiar prin foi sârbești șire în cari Ungurii sunt îndemnați să se desfacă de Austria, prin urmare și de vița domnitoare de acum și să facă țara lor (și a noastră) neatârnată!..

Că Sârbii scriu așa, nu ne miră. Atâta minte au doar și cei dela Belgrad, să judece că în calea Slavilor dela miază noapte și miază zi stă Austro-Ungaria, o mare împărăție, pe care dacă Ungurii ar sparge-o deslipindu-se de ea, li-s'ar înlesni lupta Slavilor, între cari noi: Români și Ungurii, apoi Nemții din Ungaria și cei din Austria, stăm ca icuiți.

Icul acesta ar voi Sârbii și Bulgarii, precum și Croații, să-l vadă zdrobit. Iată de cei-i îndeamnă deci pe Unguri să se desfacă de Austria...

Ungurii să-și aducă însă aminte că după înfrângerea dela 1526 la Mohaci o parte a țării noastre a găsit sprigin puternic la vița domnitoare din Austria, că la Zenta tot un general austriac, Eugen de Savoya a zdrobit armile turcești, altfel cine știe cât mai stăpâneau Sultanii din Tarigrad asupra și a lor și a noastră... Să-și mai aducă apoi aminte, că și la 14 Aprilie 1849 ei s'au desfacut de Austria, Kossuth bătrânul detronase pe Francisc Iosif, ceea-ce li-a adus numai suferință și umilire.

Să nu le fie d'ajuns atâta pățanie?

Se vede că nu. Sunt adevărați scriitori unguri cari se bucură mult de «frăția» Sârbilor și ne ocărăsc pe noi Români pentru-că nu ținem cu ei în lupta pentru neatârnată.

Nici în Dietă, nici afară de Dietă, nu s'au găsit adică Români cari să meargă cu Apponyi și Kossuth, după cum nici în România un singur om cu scaun la judecată nu-i laudă nici îi îmbărbătează pe cei din partidele întovărășite în lupta nesocotită ce au pornit împotriva voinții Maiestății Sale. *Spre binele României este să fie o monarchie austro-ungară tare*, un fel de zid și împotriva năvălirii rusești (dela mează-noapte) și a cuceririlor din apus, unde împărăția germană crește ca un uriaș.

Iată de ce Regele Carol I al României este cel mai credincios prieten al M. Sale bătrânului nostru domnitor Francisc Iosif I, iată de ce un general din oștirea împărătească, vorbind de neamurile din Balcani, spunea că oștirea Țării Românești este *cea zășie de preț a ființei însăși împărăției austro-ungare*. Și — prin urmare — iată de ce este spre binele și a împărăției noastre ca regatul român să fie tare, să înflorească, iar între Români d'acolo și Unguri să fie bună-înțelegere.

Câtă vreme în Țara Ungurească se face o politică dujmănoasă față de noi, Români de aici, fie față de frații de dincolo, firește că legătura dintre Austro-Ungaria și România se întemeiază mai mult pe prietenia dintre cei doi domnitori: Francisc Iosif și Carol I.

«În țările din Balcani — scrie «Budapesti Hirlap» dela 25 Februarie — prietenia pentru luptele noastre crește. *În România însă nu*. După a Sârbilor părere regele Carol I. nu face adică politică națională română adevărată, ci politică nemțească hohenzollerniană»...

Va să zică Sârbii — cari au ucis un rege *din sângele lor* — știu mai bine, că regele Carol I ce politică face, de cât frunțașii Români... Iar domni dela foaia lui Apponyi dau însemnătate părerilor sârbești.

Mai scrie «Budapesti Hirlap», că dintre neamurile din Țara Ungurească numai Români și Sașii sunt împotriva partidelor întovărășite, ceea ce — așa cred Sârbii — este tot din pricina politicii regelui Carol I.

Că ce cred Sârbii dela Belgrad, puțin ne pasă. «Branik» de mai alătăieri știu că a scris însă împotriva politicii ilui Kossuth, iar dr. Polyt și alți Sârbi dela Novisad știu mai bine decât cei dela Belgrad ce e rău ori bine pentru ei. Prin ce s'a dovedit apoi că Slovaci și Nemții ar fi ținând cu Kossuth?

Nu prostească deci «Budapesti Hirlap» pe cetitorii sei cu palavre dela Belgrad... Acestea n'au nici un preț. In Balcani și la gurile Dunării este o singură țară cu vază și putere: România! Un singur domnitor pe care lumea mare îl ia în serios: Carol I, un singur popor care dă înainte: Românii... In România nu e însă nimeni pe partea partidelor întovărășite. Foile kossuthiste cari scriu deci că «în vremea din urmă în România încep să se împrietenească oamenii cu politica partidelor întovărășite» (cum scrie «Budapesti Hirlap» dela 25 c.), prostesc pe Unguri în chip vrednic de osândit, pentru că spun neadevăr sfruntat.

In Balcani politica lui Kossuth are prieteni doar la — Belgrad... Dar chiar toată suflarea din Balcani: Bulgarii, Sârbii și Croații dacă i-ar îndemna să stăruie pe calea apucată (care i-a dus să-și vadă Dieta împărțiată cu puterea armelor honvezilor!), mai ales asta ar trebui să-i pună pe gânduri!... Și cei nevrâstnici știu că minte slabă are cel-ce se ia după lauda — dușmanului. Vița slavă și cea unguerească e anume ca focu și apa, și dacă cei din partidele întovărășite nu înțeleg nici acum de ce se bucură slavii din Balcani văzând încurcăturile dintre Austria și Ungaria, dau dovadă de puțină istețime politică. Nu o țară deci, dar nici un sat nu trebuie dat pe mâna unor asemenea nepricepuți.

Din România.

Un fakir la expoziția din București. Actualmente comisariatul general al Expoziției generale română din 1096 este în tratative de a procura publicului un fenomen extra-ordinar care nu va tenta curiozitatea ei, va fi de un mare interes științific, căci atinge un punct psihologic foarte întunecos și curios. Un adevărat fachir descendent din sfânta familie a lui Budha și aparținând secției Yoghis, va veni direct din India pentru a ne face cunoscut un mister a cărui soluțiune va rămâne în totdeauna învăluită de întunec chiar pentru adepți. Acest fakir grație unei voinți neânduplecate și privațiuni supra-naturale, reușește a produce fenomenul, însă necunoscând nici el natura intimă a acestui fenomen.

Fakirul după sosirea lui în București va trebui să ducă timp de 14 zile o viață retrasă pregătindu-se în cea mai mare singurătate pentru faptul supranatural ce va interpreta și pentru care corpul și sufletul său trebuie să fie absolut supuse voinței sale.

După acest timp de pregătire, toate orificiile figurei sale vor fi astupate cu cărămidă limba va fi întoarsă în cerul gurei și după câteva minute va fi într-o stare completă de catelepsie. Pulzațiile arterelor și ale inimii sunt reduse la minimum, corpul devine rece și rigid și omul oferă aspectul unui cadavru, în această stare el este așezat într-un sicriu de sticlă, ermetic închis și înconjurat de o zidărie solidă într-oșafel în cât se va vedea corpul său numai într-o singură parte.

Va rămâne în această pozițiune timp de patru săptămâni, păzit de o comisie științifică permanentă, și fără nici un raport cu lumea. După acest timp el va reinvia și va fi arătat publicului care va avea, pe tot timpul morții sale aparente, mijlocul de a se convinge de adevărata realitate a acestui fenomen.

Concertul dela palatul regal. In urma dorinței M. S. Reginei, Marți după amiază s'a organizat în sala de muzică a palatului regal, un concert la care a participat un număr foarte restrâns de persoane.

S'au produs d-ra Yvonne de Treville și d-nii Boscof, pianistul cunoscut și Elinescu profesorul de flaut dela Conservator.

M. Sa Regina a binevoit să acompanieze la pian pe d-ra de Treville, în execuția unor adorabile producțiuni suedeze.

In urmă M. Sa Regina a acompaniat și pe dl Elinescu iar împreună cu domnul Boscof, au executat câteva producțiuni la pian, cu patru mâni.

Deși încă suferindă — fiind în convalescență în urmă influenței ce a suportat — Suverana ca întotdeauna cu zâmbetul pe buze și familiaritatea-i atât de cunoscută i-a imprimat și de rândul acesta, acestei sărbări muzicale, caracterul intimității.

M. Sa Regina a mulțumit călduros d-șoarei Treville, pentru momentele de plăcere ce i-a procurat.

Informatorii nostri.

— Pentru domnul Gedeon. —

Suntem în deplina convingere, că presa maghiară a îmbrățișat șovinismul, în așa grad, în cât ni-se pare lucru imposibil, ca în coloanele unui sau altui ziar să se scrie ceva bun despre naționalități și indeosebi despre noi Români. Văzurăm doară, că singurul politician maghiar, calm și obiectiv, Mocsáry, nu mai avuse loc cu scrisorile lui în presa maghiară, nu mai din motivul, că judecă situația politică dela noi, în modul, cum s'ar putea mai ușor ajunge la rezultate îmbucurătoare și mulțumitoare pentru toate neamurile ce locuiesc în această țară.

Când însă este vorba de slăbiciunile noastre s'au de alte păcate, pentru cari de multe ori nu noi purtăm vina, atunci coloane întregi stau la dispoziție, numai să fie cine să le umple. Și de acestea se găsec chiar în sânul nostru cât de mulți.

Aceasta impresie mi-a făcut și articolul despre Români din Bihor, apărut în numărul dela 20 Februarie din ziarul «Alkotmány», iscălit de Gedeon, care nu e decât pseudonumele dlui Radu Cupar, profesor la gimnaziul din Beiuș.

Nu tăgăduiesc și nu tăgăduiește nimeni, că starea țaranului român din Bihor nu este tristă și că nu e împreună cu multe neajunsuri, și tot atât de adevărată e și judecata, că inteligența de acolo e destul de slabă.

Cu toate acestea, starea culturală este cu mult mai bună și mai îmbucurătoare, decât cum e descrisă în culori atât de negre în coloanele ziarului clerical.

Precum în toate părțile așa și în Bihor lumina răsbește, drept că încet, dar tot răzbește. Și nădăduim în bunul Dumnezeu și în dragostea conducătorilor, că vor lupta pe toate terenele pentru înaintarea și prosperarea țaranului român de acolo.

Toți suntem oameni și de păcat nu suntem scutiți, căci în păcat ne-am zemislit, dar va fi diferență totuși între noi și nu vom fi stăpâniți la fel de păcate și slăbiciuni.

Iată de ce cred, că după păcatele sau slăbiciunile unuia nu putem face concluzie pentru toți, precum nu putem crede d. e. că toți Români cu carte să aibă aceeași credință despre frații din Bihor, care o are dl Gedeon.

De aceia nu e la loc și nu e de crezut, că pentru țaran, tot așa belitor e și preotul ca notarul și jidanul. Ar fi trist, când biserica ar avea astfel de conducători.

Așa cum sunt preoții nostri, totuși fac și ei pentru popor, cât le stă în putință. Nădăduim că vor face de acum înainte și mai mult.

Anul 1905 e an de trezire și pentru Români din Bihor. Adunările populare de acolo, au întărit în noi nădejdea credinței de mai bine și lumina va răsbi.

Ori ce Român verde și adevărat, va recunoaște că ziarul «Tribuna din Arad are parte netăgăduită în redeschimbarea neamului românesc, și chiar de aceea, nici nu poate nimeni să tragă la îndoială buna credință și însuflețirea desinteresată, care sunt armele acestui ziar, A însă «Tribuna» alături de foile cu condee jidovești și a întări în străini credința, că «Tribuna» voește să ducă poporul la «revoluție politică» este cea mai mare nedreptate, ce i-se poate face și aceasta o va face numai cel străin de gândirile și sentimentele, ce trebuiesc să încălzească sufletul fiecărui Român.

Dar să mă reintorc iarăși la inteligența română de acolo. I-se atribuie, că e slabă. Aici nu se ajută însă prin văietări în foile maghiare. Dl Cupar deși e profesor nu e împedecat, de a lucra și afară de școală. De ce în întovărășie cu alții nu țin prelegeri populare? Cât bine nu s'ar face de aici pentru popor! Dar suntem buni de sfaturi și slabi de fapte.

Incât preoțimea din Bihor este slabă, trebuie să facem oarecare deosebire.

Dela cei cu puțină pregătire nu putem aștepta atât cât se cere dela cei cu bune pregătire. Noi avem puțini din cei din urmă, până când la frații gr. catolici sunt toți cu pregătire. Dela ei se cere mai multă muncă și mai mari rezultate.

Dar nu le vedem. De ce? Aici dl Gedeon ne-ar putea veni cu deslușiri și aceasta aș fi dorit să ne-o spună. Iată cauza.

Crescuți fiind în institute străine, primește creștere străină și astfel nu se pot însufleți de cauza noastră națională.

Ca dela om cu multă carte și ca dela Român eu aș aștepta dela dl Cupar, ca să informeze pe cei străini de gândirile noastre în alt mod, nu prin descrierea slăbiciunilor noastre, căci dușmanul numai bucură se poate de acestea, ci arătându-le însușirile cele bune. Dacă sunt slăbiciuni, ele numai prin noi se vor îndreptă, tot mai tare însuflețindu-ne de ideile acelor capete luminate, pe care îi numim conducătorii nostri. Ei ne-au învățat la luptă, și acele lupte avem să ne alăturăm, căci este sfântă și cinstită, și nici un Român n'are să se ferească de ea. Cel ce-și face cale pe alte plaiuri nu este prietenul, dar nici binevoitorul nostru. Atât pentru dl Gedeon.

Petru E. Papp.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 27 Februarie 1906.

— **Procesele «Drapelului»** Cetim în «Drapelul». Joi s'a publicat la Timișoara sentința în procesele noastre de presă, care intră acum în vigoare. De față au fost toți trei condamnații.

Redactorul nostru responsabil Dr. Corneliu Jurca este condamnat la 8 luni temniță de stat și 500 cor. amendă în bani.

Dl Dr. Ștefan Petroviciu la 6 luni temniță de stat și 200 cor. amendă în bani.

Mihai Gașpar, 10 luni temniță de stat și 500 coroane amendă în bani.

Toți trei sunt condamnați și la suportarea șeselor procesului, cari ca și amenzile se vor destrăge din cauzașinea foilor noastre.

Numerii în cari au apărut articoliile incriminați vor fi nimiciți pe cale judecătorească, ear sentința trebuie să o publicăm în original și în întregime la primul loc al foilor noastre în unul din proximiile numeri îndată-ce ni-se va înmănuă.

— **Procesele «Poporului Român»** Din o citație a judelei de instrucție, ear ni-a venit zilele acestea — scrie «Poporul Român» — înțelegem că vom avea proces de presă pentru articoliile 1. *Nedumeriri* din numerii 88 și 89 din anul trecut în care se critica programul guvernului Fejérváry, 2. *Spiritul vremii și lupta noastră* din nr. 90 articol scris de dl Dionisie Stoica, 3. *Se mișcă Bihor* scris sub impresia mișcării adunărilor populare din Bihor 4. *Ce zic străinii despre destrăbălările din Ungaria?* articol scris de dl Dr. Demetriu Lascu. In acesta se vorbește despre o scrisoare, pe care i-a scris-o vestitul conducător socialist german Bebel unui profesor de universitate din Cluj.

— **La Seghedin.** Sâmbătă a plecat la temniță din Seghedin țaranul din Călnic *Petru Crina Damaschin*, care și-a început osândă de 7 zile acum. Duminecă, pentru o poezie, pe care a publicat-o în «Poporul Român» și de care domnul procuror s'a speriat, că doară va răsturna țara. Bravului țaran îi dorim sănătate și putere, ca să-și isprăvească osândă voios și să se reîntoarcă cu bine în brațele tinerei sale neveste, care îl va fi așteptând cu dor.

— **Se va ordona asentarea.** Din cercuri bineinformate se susține vestea, că cu începutul lui Martie se va ordona asentarea care se va finea pe doi ani deodată. Șovinistiții numesc măsura aceasta, menită să pună și ia capăt anarchiei constituționale, declararea absolutizmului pe față. Dacă așa le place — fie așa!

— **Un tablou pentru regele Carol.** Călugării români dela mănăstirea românească din muntele Atos, au pictat un prea frumos tablou, în care: la mijloc este reproducă mănăstirea românească dela munte, în cele patru colțuri sunt Suveranii și Principii Moștenitori ai României, jos la mijloc sunt micii Principi, iar la extremitatea

colțurilor de jos sunt desemnate portul Constanța și podul de peste Dunăre dela Cerna-Vodă.

Acest tablou care este o adevărată lucrare de artă, și a cărei lățime este de 1 m. și 60 iar înălțime de 2 m. și 80, a fost așezat într-o splendidă ramă sculptată în nuc de sculptorul român Dobrescu. Partea superioară a ramei reprezintă o aquilă.

Tabloul se află actualmintea depus în capitală la Schitul Icoanei; el va fi expus la expoziția națională iar în urmă va fi dăruit Regelui Carol din partea călugărilor români dela sfântul Munte.

— **Regele Edvard la Paris.** Din Paris se vestește, că regele Edvard în săptămâna viitoare în călătoria sa spre Biarritz va sta în Paris 24 ore, unde se va întreține cu presidentul Fallières și ministrul Rouvier.

— **Miscări electorale.** Un ziar local e informat, că între Ungurii din Arad e mare frământarea după mandatele din comitat. Deși pe bună cale n'au nici un cerc în comitat, în care să aibă teren, circulă totuși o întreagă listă de aspiranți la deputație. Așa se face pomenire despre Urbán Iván, fostul fișpan, Schill Jozsef, protonotar comitatens, Dálnoky Nagy Lajos vicișpan, Dr. Lengyel Sándor fibirău, Vásárhelyi László, Purgly László, Urbán Péter și alții. Dat fiind anul cam slab, n'ar strică să candideze toți, s'ar face cel puțin nițel reviriment prin cercurile românești.

— **Cine ar fi crezut!** Obicinuți ca să li-se facă toate după voie, căci pentru a nu tulbură rânduiala din țară, M. Sa le-a iartat multe, fruntașii partidelor ungurești întovărășite n'ar fi crezut, să li-se întâmple rușinea dela 19 Februarie. Au spus ș-o spun cu vorba și în scris.

Iată adecă ce scri în «Budapesti Hirlap» dela 25 Februarie:

«Cine ar fi crezut, că viața noastră constituțională de aproape patruzeci de ani să se sfârșească așa de trist: niște căpitani de jandarmi și ofițeri de poliție, ca reprezentanți ai regelui, cu pălărie pe cap să între în acele săli de adunări în cari până acum bărbați neatârători, sub scutul legilor și al constituției s'au sfătuit despre toate cele ce sunt în legătură cu drepturile popului și cu binele obștesc».

Și totuși e liniște în țară, oamenii își văd de treburi, ca și când nimic nu s'ar fi întâmplat. Ceea-ce dovedește, că acei «bărbați neatârători» s'au sfătuit nu asupra drepturilor cetățenești, nici cum să ajute binele obștesc ci sub scutul legilor și-au făcut de cap, batjocorind Coroana și voind să țină în supunere neamurile din patrie.

— **Fidanțare.** Drăgălașa domnișoară Mărioara Foltuțiu și tânărul Gavril N. Cosma învățător, fidanțați.

Sincere felicitări!

— **În atențiunea miresei!** Trusouri de mult gust, recomandă în diferite prețuri firma cu prânzări rufării Heim I. Arad, piața Libertății 20 aplatul contelui Nádasy).

— **Căsătoria regelui Alfonz.** Din Roma i-se veste ziarului «Daily Chronicle» că Don Jaime, copilul lui Don Carlos, a fost în audiență și în numele familiilor inrudite cu el protestează contra căsătoriei regelui Alfonso cu princesă protestantă. Papa l'a liniștit că numai în acel cas își va da invoirea la căsătorie dacă mireasa va trece la religia catolică.

— **Cornelia Prielle a murit.** Marea artistă maghiară Cornelia Prielle, de numele căreia se leagă înflorirea artei dramatice maghiare în decurs de peste un jumătate de veac, a murit ieri în Budapesta în vrâstă de 80 ani.

— **Necrolog.** Ni-se telefoniază din Ghioroc, că preotul Nicolae Lungu, de acolo a murit ieri după amiazi subit.

D-zeu să-l ierte!

— **Pentru nenorocirii din Ferdinandsberg** au mai încurs dela:

N. N.

1 cor.

Rezultatul colectării noastre de pâna'aci Cor. 165 62 fil. l'am trimis spre distribuire între familiile nenorocite, dlui protopresbiter al Lugoșului Dr. George Popovici. Dl protopop, în scrisoarea sa prin care ne confirmă primirea banilor, ne avizează că va lua cât mai curând dispoziții pentru împărțirea sumei, despre care act ne va încunoștința.

— **Maria Stuart.** În adevăr e tragică soarta Mariei Stuart: deamnă de compătămirea posterității și pentru împodobirea artei, ce așa strălucit îi păstrează memoria. Insușirile eminente corporale și spirituale o predestinează pentru cea mai strălucită carieră. Ca tinăregină a Franței a fermecat curtea regală atât de dezmerdată nu numai cu înfățișarea și purtarea ei deamnă de iubire, dar și cu bunătatea și cultura ei. Comisia care a adus la cunoștința judecata de moarte a ei, a ajuns în temniță în Februarie 7. Maria a primit vestea cu cea mai mare demnitate și liniște sufletească: Așa a vorbit: «Marea grație a reginei Elisabeta. Cine ar fi crezut că odată așa va trata cu mine, care nu-i sunt supusă ci egală cu ea? Dar fie laudat Dumnezeu, că m'a învrednicit să mor pentru el și pentru biserică!» În orele din urmă și-a împărțit banii și bijuteriile între rudeniile sale și a scris mai multe epistole. Veselă s'a pus la cină, apoi s'a culcat. Dimineața la orele șasă s'a trezit spunând următoarele vorbe: «Numai două ore voi mai trăi». A mai scris o epistolă lui Henrich al III-lea, regele Franței, în interesul slujbașilor, cu subscrierea aceasta: «În dimineața morții mele, Mercuri, Februarie 8 1587». Regina Maria s'a îmbrăcat, s'a rugat și a luat azima trimisă de papa Pius al V-lea. A fost oprit să o mângâie prelatul de religiuinea sa. La orele 9 dimineața s'a prezentat șeriful în haine cernite. În mână avea băț alb. Suspinele amare ale servitorilor lui l'au întovărășit pe trepte, nu era cu el decât medicul și dama de curte cu numele Kennedy. Sala mare era învălăită în negru, multime multă se tiscuia în ea. La mijloc era eșafodul. Maria Stuart liniștită a ascultat până în sfârșit conștință de moarte, apoi s'a adresat către spectatori. Preotul protestant a rugat-o să-și ceară iertare pentru păcate, dar regina l'a întrerupt, zicând, că moare ca o creștină catolică credincioasă. Cu toate astea au conturbat evlavia din urmă a reginei nefericite. Maria se rugă în genunchi. Pe Elisabeta, pe fiul ei Stefan și biserica sa a lăsat-o în grija lui Dumnezeu. Johanna Kennedy i-a legat ochii cu cârpă albă. Astfel a aplecat capul Mariei Stuart pe eșafod. Numai la a doua lovitură s'a despicat capul. Călăul i-a ridicat capul și a zis: «Dumnezeu să țină pe regina Elisabeta!» Preotul a adaus: Astfel să piară toți inimicii ei. Cadavrul l'au așezat în catedrala de acolo. Mai târziu la voia fiului ei l'au dus în Londra, unde se găsește și acum.

— **Cununia lui Fridrich Eitel.** Din Berlin se vestește, că princesă de Oldenburg, Sofia Șarolta, a venit la Berlin Luni după prânz. Ea va fi însoțită de bunică sa și de prințul Carol Fridrich. Acum Marți după prânz se ține cununia în capela din castelul regal. Vorbirea de cununie o va ține Doyander, primpredicatorul curții, care cu aceasta ocaziune va vorbi și despre cununia de argint a împăratului. Părechia regală nu se va împărtași de nouă binecuvântare bisericească. După cununie se vor duce în castelul lor din Hubertusstock, unde vor petrece săptămânile de miere.

— **Mont Pelée iarăși în acțiune.** E însemnată catastrofa îngrozitoare, ce a pustiit insula Martaniqui, înainte cu patru ani. Mont Pelée iar e în acțiune și locuitorii de pe insula Martaniqua sunt în mare primejdie. Cutremurul de pământ în Port de France a pustiit mai multe case. E mare temerea, că cutremurul de pământ va fi mai groaznic ca acum patru ani. Locuitorii orașului au fugit în liber, pentru că li-e frică de dărâmarea caselor.

— **Perderile Japoniei.** În Tokio a ținut zilele trecute o conferință foarte interesantă medicul Stoike. Aduce date statistice despre pierderile armatei japoneze în cel din urmă resbel. Datele însă nu pot fi chiar precise dar se apropie de adevăr și putem spune cu siguranță, că nu e mare eroare în ele.

Până ce Japonia iarăși va putea fi în ogașul, ce-l avea înainte de resbel vor trece cinci șese ani. Pierderile Japoniei fac 202.973 oameni. De aici 43.219 numărul celor căzuți, 153.673 numărul celor răniți și 5081 au dispărut. Cei din urmă sunt prizonieri în Rusia. 16.486 oameni sunt cei morți din nebagare de samă. Astfel toate pierderile Japoniei la olaltă constau din 218.429 oameni.

Numărul militarilor îmbolnăviți e de 212,136. De tot deci 440.000 soldați japonezi au fost incapabili de luptă. Dintre acestia 281,567 au trebuit readuși în Japonia, ceilalți răniți și bolnavi, au putut lua parte la resbel, după ce s'au însănoșat. Spitalele japoneze până la 31 August 1905 au fost părăsite de 137.610 de bolnavi, cari s'au însănoșat, și numai 361 au murit dintre cei de sub îngrijirea medicală, ce e un rezultat îmbucurător. După părerea lui Stoike starea sanitară a fost foarte îmbucurătoare.

— **Femeile engleze,** nici odată nu folosesc la față decât «Lapte de castravete» ce se găsește în adevărata calitate engleză în farmacia în Balassa K., în Budapest — Erzsébetfalva. Spre influință sigură și e nesticăcios, ce deja după folosire de 2—3 ori înlătură ori-ce pete de pe față și aceleia îi dă tinereța și fineța.

Să grijim ca pe fiecare sticlă numele «Ballassa» să se găsească. Sticla cu 2 coroane, sapunul englez de castravet 1 cor., pudră de castravet 1'20. Se află în toate farmaciile. Prin postă se capătă din farmacia lui Ballassa Kornel, Budapest — Erzsébetfalva.

— **Schveffer și Vörös,** floriști în Arad, palatul minoritelor. Efectuează pe lângă prețurile cele mai moderate cununi; buchete și alte împodobiri de flori. Planuri pentru parchetare fac gratuit.

— **Magazin de stofă de fabrică,** Leichner și Fleischer, Pécs. În magazinul exclusiv de stofă de fabrică se află de vânzare 3 metri stofă de lână pentru întreaga îmbrăcăminte bărbătească, dela 3.30—4.40—60.60 floreni în sus până la cea mai fină.

Pentru provincie trimitem bucuros probe. Leichner și Fleischer, Arad, szabadság-tár 17 Teliion 410.

— **Cine mă scapă definitiv de durerile atmatice și reumatice?** Până de prezent aceste întrebări singur dl Müller Albert (Budapesta, Vadász u. nr. 42/K E.) a fost în stare să răspundă, de oare-ce rezultatul ce l'a ajuns prin crucea sa dublă electro-magnetică R. B. nr. 86967 este aproape de necrezut, pentru ceea ce din partea bolnavilor reînșănătoșați primește multe mulțumite. O astfel de scrisoare i-a adresat dl e. cu ocaziunea Anului-Nou Feit János din Biserica-Albă: Prea stim. d-le Müller! Prind peana, ca să-ți exprim cele mai ferbinți mulțumite pentru crucea R. B. nr. 86967 ce a-ți inventat, pentru că eu cu folosirea aceleia m'am vindecat pe deplin de durerile reumatice ce mă chinuiau de 5 ani. Într'un timp zăcem în pat și nu mă puteam nici mișca; acum însă nu sunt silit să păzesc patul. Cu toată stima: Feit János.

— **S-a deschis** prăvălia de coloniale a lui Rudolf Baumann Arad, Piața Tökölly în colțul străzii Lázár Vilmos. Un isvor bun de cumpărare recunoscut pentru fructele proaspete de tot felul, apoi vin, tea și rum.

Cerând sprijinul marelui publ. remân cu deosebită stimă: Baumann Rudolf.

— **Betia duce la păcat și mizerie.** Atragem atenția asupra anunțului „Am fost betiv” al spiteriei lui Frankl Antal din Seghedin.

Posta Redacției.

D-lui N. H. în Reho. La noi nu s'a publicat.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut nrul 23 din biblioteca populară a «Asociațiunii» cuprinzând în ea Cărticica sănătății de Dr. I. Beu, cu 2 ilustrațiuni.

A apărut Căldindarul „Poporul Român” po anul 1906 și se află spre vânzare la Administrația „Tribunei” în Arad. Prețul 40 fil., plus port 10 fileri.

Am
fost
betiv

până-ce nu am folosit *medicina antialcoolică a lui FRANKL.*

Femeea mea mi-a pus'o în băutură, și cum acest medicament nu are nici miros și nici gust, — fără știrea mea am luat leacul mântuitor. Acum mi-e scirbă de ori-ce băutură spirtoasă. Recomand ori și cui acest leac. K. M., măcelar.

Acest leac a readas fericea în mil și mil de familii. Nu e stricacios sănătății! Un flacon întreg e 5 coroane. Se poate comanda și cu rambursă.

FRANKL ANTAL, spiterie
SZEGED, Felső-város 20.

Bräuner Vilmos

zugrav-decorator

ARAD, — Strada KAPA — Nro. 12.

Locuința mea de la 1 Martie: strada

Deák Ferencz în casa lui Meirovitz.

Primește spre efectuare orice lucru ce se ține de un zugrav, precum:

decorarea interiorului de bisorici, sale, castele, etc. și zugrăviri de teatru și tablouri.

Efectuează lucruri din provincie.

Fac la dorință planuri de lucrări în cinste.

HUGYECZ ROZA

Croitorie de haine englezești și franțuzești pentru femei

ARAD, Kápolna-u. 4.

Primește spre efectuare orice lucru din bransa aceasta, în orice formă, precum și haine pentru copii pe lângă execuție fină și prețurile cele mai avantajoase.

Cere sprijin binevoitor:

HUGYECZ ROZA

Teodorovits Milán

COFETAR ȘI PREGĂTITOR DE CIARĂ

Timișoara-Fabric

Prăvălia:
Strada Principală
Nr. 15.

Atelierul:
Strada Körte în
casa proprie.

Lumini de ceară 1 kg. 1 cor. 60 fileri.

Aluate . . . 140 bucăți — 2 coroane.

Sunt de admirat streinii, pentru sprijinul cu care ajută instituțiile lor. Să luăm exemplu și să sprijinim și noi instituțiile noastre naționale, — căci: înflorirea lor e năntarea neamului!

Pentru diferitele soiuri de tipărituri și imprimate atât particulare cât și pentru diferitele biurouri și autorități, e de recomandat **Tipografia Română** „TRIBUNA“ din Arad, a d-lui George Nichin, (Deák Ferencz-u. 20).

IOAN JABLONSKI

ATELIER DE GRAVURĂ

TIMIȘOARA — Strada Sârbească — Nro. 7.

Extraordinar! Gravuri artistice în oroloage, monograme, cuvete, și embleme din aur și argint. Efectuarea monogramelor, emblemelor și a lucrurilor de Damasc, în mod prompt și artistic, în aur, argint și preste tot în orice metal, după planurile și desemnările cele mai noi. Clieșe de metal și lemn. Modele necesare pentru forme. Sigile și peceti din oțel și aramă roșie. Inscriptii pe uși și mașini. Primesc spre efectuare modele de aramă roșie și umplute precum și alte gravuri în sticle, os de elefant, scoică, etc și le și o-o o-o lucru în modul cel mai artistic. o-o o-o

◆◆◆ Serviciu conștient și prețuri ieftine! ◆◆◆

Vinzare

de VIN în mare și mic, producție proprie din

podgoria Șiriei.

Vin nou alb, litra	52 fileri.
Vin vechiu alb	64 „
Rizling alb	80 „
Schiller (roșu)	56 „
Vin roșu vechiu	cor. 1.—
Rachiu de drojdii, fabricat propriu, rafinat și rachiu de prune	1.60 cor.
Pelin sîrbesc veritabil	1.20 „

Se capătă la **Quiriní Sándor**
Arad, Anlich Lajos-u. 7/e.

In pretuita atențiune a arhitecților!

Lenkey Antal

zidar diplomat și întreprinzător-architect

ARAD, strada Szekeres Nro. 4.

Se recomandă atențiunii p. t. publicului din loc și din provincie care vrea să zidească, primind pe lângă prețuri moderate și pe lângă garanță tot felul de lucrări din bransa zidăriei anume: case de arindă, case private, cartele de vară și grădare precum și transformarea edificiilor vechi, a fațadelor și a pavagelor de cement și beton.

La dorință servesc gratuit cu planuri și cu preliminar de spese.

In atențiunea Onoratelor Dame!

Cu toată stima aduc la cunoștința tuturor damelor din loc și provincie, că în Arad, piața Libertății No. 11 (lângă Porter Vilmos) **am deschis** după modelul atelierelor parisiene,

o confecțiune de haine femeiești
de care până acum în Arad încă n'a fost.

Primesc spre efectuare orice lucru ce se ține de această bransa, precum haine de casă, de stradă, ocazionale, de sărbătoare, și altele de lipsă pentru dame și copii dela forma cea mai simplă până la cea mai scumpă, în croitura cea mai elegantă, pe lângă prețurile cele mai moderate și pe lângă serviciul cel mai prompt.

Haine de doliu se pregătesc în 12 ore.

Cerând sprijinul onoratului public — rămân cu deosebită stimă:

HUPPERT HENRIK

Confecție de haine englezești — Arad, Szabadság-tér Nro. 11.

Anunț!

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în
Arad, — strada lemnului (Fa-utcza) — No. 1.
o fabrică de mașini agronomice

sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Dispunând de mijloace îndestulătoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

o o **Austroungaria, Germania și America** o o
mă aflu în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public
o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o
din material de prima clasă și pe lângă pre-
o—o—o țurile cele mai avantajoase. o—o—o

— În special fabric, diverse mașini de sămănat, socerat, stărămătoare de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, ciururi, pluguri (Seitană), prese de vin, pompe precum și alte articole de pivnițarie și instalațiuni de mori, joagăre și țiglării miel și marl, după cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele mașinărilor sus numite.

— Procur, mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașini de abor și treerătoare, motoare de benzin, petrolu, spirit sau gaz, garantând totdeauna, atât de construcțiunea mașinilor cât și de materialul cel mai bun.

— Efectuez totdeauna lucruri de lăcătușerie și tot felul de reparaturi de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinsit
o—o—o—o—o—o și prompt. o—o—o—o—o—o

■ In atenția celor ce zidesc case! ■

Teodor Cioban

zidar diplomat și
architect, - ARAD,
Deak Ferencz-utcza 34.

Cu onoare încunoștiunțez pe onor. public, că

in branșa arhitectonică

execut tot felul de întreprinderi de transformări de zidiri vechi, repararea de biserici române și școli, precum și zidirea lor.

Cu planuri și bugete servesc gratuit. Comande primesc atât în loc cât și în provincie. Prețurile-s foarte moderate.

Cu stimă

Teodor Cioban.

Important!

Pentru Dame și Domni

articole de precauțiune din gumi francezesc și american, se poate căpăta bucata cu 40 fil.

6 bucăți cu 2 coroane.

Bureți parisieni se capătă cu 70 fil. bucata

în apoteca lui

Földes Kelemen

ARAD.

Am onoare a aduce cu tot respectul la cunoștința onor. public și onor. mei cumpărători, că

căsăpia mea de pân' acum

din Hunyadi-u. am strămutat-o în Forray-u. 1. (în casa lui Auerbach) — și o-am aranjat întru totul corespunzătoare cerințelor timpului de azi.

Rog pentru binevoitorul sprijin al marelui public, și semnez — — — cu toată stima:

Milan Stojakovits, casap.

Nouă compactorie de lux!

Cu onoare aduc la cunoștința onoratului public că, am deschis în Arad (palatul Minorităților) o admirabilă

compactorie de lux și cărți comerciale

unde se pregătesc tot felul de legături fine și durabile, paspartouri, carnete familiare, colecții de chipuri, cassette, etc. în piele, plus sau mătasă, în ori-ce formă și pe lângă prețuri convenabile.

În lucrurile tehnice mă pricep foarte bine, și mă angajez să pregătesc schițarea de planuri punctual și în mod practic.

Cu deosebită stimă: **Mayerhoffer Adolf**, Compactor, în Arad (Palatul Minorităților).

Se primesc îndată o față și un băiat la învățătură.

Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“

Recomandă specialitățile felurite din magazin și admirabilele sale bandage și diferite preparatii, ca:

Cremă de lăcrămioare: preparat superb, delatură pistru, sgrăbunțe, spuse, sbircituri și necurătenii de pe față. Flacon 1 cor.

Spăpun de cremă de lăcrămioare: articol colonial care combinat cu crema, rumenește și susține frumusețea feței. Buc. 70 fil.

Pudră de lăcrămioare: pregătită din materii cu totul nesticăcioase — care împrumută feții o culoare foarte plăcută fără ca să se poată vedea. O cutie, 1 cor. 20 fileri.

Prafu de dinți a lui Dr. Kabdebó: ajutură frumusețea dinților foarte și în urma compoziției bune nu atacă smalțul dinților. O cutie 1 cor. 60 fileri.

Fluid stomatic Salicyl: folosește mult la întărirea gingiilor, alungă mirosul neplăcut al gurei și împiedecă stricarea dinților. Alifie »Coroană« pentru față, 70 fil., 1.40, 1.68 fil. Săpun »Coroană«, buc. 80 fil. Spirit pentru păr, sticla 2 cor. Alifie contra ochiurilor de găină, sticla 70 fil. Apa de gură și prafu de dinți »Papp« 1.60 fil și 1.20 fil. Regeneratorul părului, sticla 1 cor.

Preparatele se capătă totdeauna proaspete — la **Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“** colțul dela **András-sy-tér și Petőfi-u. Arad.**